

Za gospodarje

Maribor, dne 5. junija 1935.

Važnost kisanja zelene krme za živinorejo.

Ni ravno novost, kisati zeleno krmo za pokladanje posebno v zimskem času, ko ni zelene krme. Oglejmo si nekoliko koristi tega načina krmjenja. Prva korist je, pridelati dobro krmo tam, kjer ni dobrih travnikov. Veliko zelene krme nam večkrat propade, ker je iz raznih razlogov ni mogoče v določenem času pokrmiti. S kisló krmo damo, oziroma nadomestimo v zimskem času poletno pašo. Kisla krma vsebuje mnogo vitaminov, ki so potrebni za dober počutek živalskega telesa.

Kislo krmo pokladamo tudi plemenškim svinjani in lahko odpade kuhanje piče. Pomniti je treba, da ne smemo krmiti samo kisle krme in ne prenašlo začeti s pokladanjem. Podobnih dobrih lastnosti kisle krme bi še lahko našli več, a bi bilo preobširno.

Zeleno krmo kicamo v betonskih štiroglatih ali pa okroglih jamah. Zelena krma se drobno zreže do 5 cm na dolgo s slamoreznicó, potem dobro stlači. Čim bolj tlačimo, tem boljše je. Na vrh zbijemo do pol metra na debelo vlažne ilovice, da nima zrak dostopa in postopek je končan. Po preteku šestih tednov že lahko odpremo in začnemo krmiti, ker v tem času je kisanje že gotovo. Živina posebno rada žre kisló krmo posebno v zimskem času.

Za kisanje lahko uporabljamo vsakovrstne rastline. Vendar moramo upoštevati bolj taiste, ki vsebujejo več sladkorja in te so: koruza, solnčnica, pesačukarica, serek, žito itd. Pomniti je treba, da se iz sladkornih rastlin poraja mlečna kislina, ki ohranja kisló krmo v dobrem stanju. Zato pa ne smemo misliti, da rastline, ki vsebujejo mnogo beljakovin, niso za kisanje. Ravno teh je treba primešati, da je krma bolj tečna. Rastline, ki vsebujejo beljakovine, so v prvi vrsti vse detelje, travniško

trave, soja, fižol, grašica, lupina itd. Za kisló krmo lahko uporabimo vse rastline v zelenem stanju, repno in druge zeli, otavič, pozne detelje, največ pa dobimo take krme, predno spravljamo koruzo. Koruznica, ki ima slabo klasje, navadno pozno zori. Boljše jo je spraviti v silos in da izbornó krmo, ki pospešuje mlečnost pri molznicah. Koruza je najboljša, ko zrno zgubi mleko. Solnčnica, ko je v polnem cvetju. Solnčnico lahko sejemo za ječmenom, ker ima kratkó dobo razvoja in je zato pripravna, ker da največ pridelka, oziroma krme. Mogoče bo kedo ugovarjal, češ, ne znam pripraviti krme, ne jame itd. Kdor ima dobro voljo, naj se potruži, saj se dobijo navodila, oziroma knjižice brezplačno pri srezkih kmetijskih referentih. Banska uprava prispeva k gradnji silosov gotove odstotke za pomoč. Pravo podlago za umno živinorejo bomo postavili šele tedaj, ko bomo poleg dobro urejenih travnikov povsod pridelovali tudi obilo kisle krme. Slama in večkrat plesnjiva suha koruznica naj bi bili le samo za nameček na noč.

*

Kako si priredimo bakreno-apneno brozgo kot obrambno sredstvo zoper peronosporo na hmelju?

Nujno potrebno je, da škropimo naša hmeljske nasade tri- ali štirikrat in po vsakem deževju. Prvo škropljenje, ki je zelo važno, se naj izvršuje pred cvetom, ko je rastlina dorasila $\frac{1}{2}$ do 1 m visoko, s $\frac{3}{4}$ % brozgo. Drugo in tretje škropljenje se priredi pred in po cvetju, to je meseca junija in julija, z 1% brozgo. Četrto škropljenje pride na vrsto po izvršenem izkobiljenju z $1\frac{1}{2}$ % brozgo. Za škropljenje po vsakokratnem deževju pa zadostuje 1% brozga.

Za $\frac{3}{4}$ % brozgo vzamemo $\frac{3}{4}$ kg bakrene galice in $1\frac{1}{2}$ kg ugašenega apna na

100 l vode. Za 1% = 1 kg galice in 2 kg ugašenega apna in za 1½% = 1½ kg galice in 3 kg apna na 100 l vode.

Raztopljena galica se vliva v raztopljeno in poprej precejeno apno — torej plavo tekočino v belo in ne nasprotno. Med vlivanjem se brozga neprenehoma meša z lesenim drogom.

Da z brozgo ne osmordimo liste in trte, mora razmerje med galico in apnom pravilno biti. O tem se prepričamo, ako postane v brozgo pomočeni rdeči lakmus papir plav, ali beli fenolftalin papir rdeč. Ako se to ne zgodi, moramo previdno dodati še apna. Preobila množina apna pa zmanjšuje učinkovitost bakrene galice.

Bakreno-apnova brozga ostane le 24 ur učinkovita. Po preteku tega časa postane nerabljiva.

Škropimo le pri lepem, suhem vremenu in ne ob hudi vročini. Brozga naj zadene vso rastlino, pred vsem pa spodnji del listov v obliki meglenih mehurčkov in ne v obliki curkov.

O množini potrebne brozge je težko kaj povedati. V Nemčiji, kjer pa škropijo 8—10krat, se za spropljenje 1000 rastlin porabi od 500 do 1000 l brozge. — Torej vsi hmeljarji na obrambno delo zoper peronosporo!

Vojaške zadeve.

Skrajšani vojaški rok. Zasm. — Potrjeni ste k vojakom. Imate pa še enega 7 let starega brata. Vaša mati je stara 49 let. Vsi skupaj stanujete pri materinem bratu. Živi tudi še materin oče. Mater in brata preživljate Vi s svojim delom. Občinski tajnik noče izdati potrdila, da ste hranilec in pravi, da ne boste dosegli niti skrajšanega roka, ker je eden izmed treh Vaših stricev (materinih bratov) odslužil skrajšani rok. Čudno se Vam zdi, zakaj Vas prištevajo k družini Vaše matere, ko tvorite Vi, Vaša mati in Vaš brat posebno družino. Vi vprašate, kako se morate ravnati. — Obrnite se nemudoma na vojaškega sreskega referenta. Ako ste v resnici edini hranitelj nesposobnih zadržugarjev, boste dosegli popolno oprostitvev na podlagi člena 50 zakona o ustroju vojske in mornarice. Če pa tega ne boste dokazali, boste morda deležni skrajšanega roka

9 mesecev po členu 49 istega zakona. Občinski tajnik nima pravice, da bi smel zadrževati izdajanje potrdil. Resnično potrdilo mora tajnik vedno izdati. Njega prav nič ne briga, ali boste dosegli oprostitvev, ali skrajšani rok ali pa ničesar. Ako Vam resničnega potrdila noče izdati, se obrnite na župana. Če pa tudi to ne bo pomagalo, se morate pritožiti na pristojno sresko načelstvo in natančno opisati postopanje občinskega tajnika in župana. Prošnjo za oprostitvev ali za znižanje vojaškega roka vložite pri pristojnem vojaškem referentu, ki jo bo rešilo pristojno vojaško okrožje.

Ljudski pravnik.

Jamčevanje prodajalca. Zjv. — Meseca novembra 1934 ste vzeli na domači občini živinski potni list za 4 svinje, 6 mesecev stare. Prihodnji dan ste 3 bebe svinje prodali ter ste dali pri pristojni oblasti potrditi na potnem listu. Ker se je potni list glasil za 4 svinje, a ste Vi prodali le 3, ste dobili živinski potni list nazaj, da ste mogli prodati še ostalo svinjo. Šele letos nekako dva meseca po prodaji prvotnih treh svinj, sta bili postavljeni na živinski sejem v istem kraju na Vaše ime dve svinji, ki sta bili prodani na Dunaj. Ti dve svinji pa sta podlegli rdečici, vsled česar ste bili zdaj zasilšani. Vprašate, če ste lahko kaznovani od sreskega načelstva in če Vas lahko oni trgovec, ki je prodal svinji na Dunaj, toži na odškodnino. Pripomnili ste še tudi, da pri Vas svinje niso imele nobene bolezni, kakor tudi da svinjske bolezni sploh ne poznate. — Po našem mnenju je Vaša skrb in bojazen popolnoma odveč. Vi ste prodali svinje že novembra 1934. V smislu zakona ste zato jamčili, da so svinje zdrave. Kupec bi moral svoj jamčevalni zahtevek uveljaviti s tožbo pri sodišču najkasneje v 6 tednih od dneva, ko ste mu svinje izročili. Sresko načelstvo Vas ne bo moglo kaznovati, ker svinj niste Vi postavili na živinski sejem, marveč popolnoma druga oseba. Po svojih sosedih, na katere se morate sklicevati, boste dokazali, da niso bile Vaše svinje bolne. Ako Vas kupec doslej še ni tožil na povračilo škode, se Vam morebitne tožbe ni treba bati. V tem slučaju morate pri sodišču ugovarjati na razpravi, da je to-

žiteljev jamčevalni zahtevek ugasnil, ker je prepozno vložil zoper Vas tožbo.

Napačna obtožnica. Rav. — Vložili ste obtožnico radi zločinstva po § 178/2 k. z. Okrožno sodišče Vas je pozvalo, da vložite v osmih dneh pravilno sestavljeno obtožnico po predpisih kazenskega postopnika. Nasvetovalo Vam je, da se obrnite na kakega odvetnika, ali pa da se javite na sodišču, kjer Vam bodo sestavili formalno pravilno obtožnico. Pritožbo na to rešitev imate doma. Več nam pa o stvari ne poveste. Vprašate, če bi se mogli še dalje pritožiti in kam? — Kazenski postopnik popolnoma natančno določa, kako mora biti sestavljena obtožnica. Vaša vloga ni zadostila tem zahtevkom, zato Vas je okrožno sodišče pozvalo, da v osmih dneh vložite formalno pravilno obtožnico. Izgleda, da ste se zoper to rešitev okrožnega sodišča pritožili. Od take pritožbe niste mogli pričakovati nobene ugodne rešitve, ker je jasno, da je okrožno sodišče imelo tako pravico, z ozirom na to, ker je bila obtožnica formalno nepravilno sestavljena. Ako niste na poziv sodišča v osmih dneh vložili formalno pravilne obtožnice, ste sami krivi, da se je Vaša vloga zavrnila in da ni prišlo do razprave. Ker ne poznamo ostalih spisov, je najbolje, ako pustite pregledati spise po kakem odvetniku, ki Vam bo svetoval, kaj lahko še ukrenete. Če ste zamudili vložiti obtožnico, boste težko kaj napravili. Na svetu je pač tako, da vsak ne zmore vsega sam. Zato imamo razne poklice, ki strokovno izvršujejo svoje delo in zanj odgovarjajo, ako je napačno napravljeno. Če bi vzeli pravočasno odvetnika, bi on takrat ukrenil vse potrebno in bi se Vam ne bilo treba še sedaj razburjati, kaj Vam je napraviti. Vsako stvar je treba napraviti pravočasno in v redu, pa ne boste nikdar imeli nobenih skrbi.

Odškodnina za ubitega konja. Šmp. — Meseca novembra 1934 Vam je tovorni avto ubil konja, za katerega ste pred tremi leti plačali znesek 3500 Din. Orožnik je ubitega konja cenil samo z zneskom 2250 Din. Konja ste rabili za vožnje ter ste z dvema konjema zaslužili dnevno približno 100 Din. Denarja niste imeli, vsled česar niste mogli takoj kupiti novega konja. Vprašate, če lahko

zahtevate več odškodnine, kakor je cenil orožnik vrednost ubitega konja, in če lahko zaračunate zamudo? — V Vašem slučaju odgovarjata za vso škodo nerazdelno (eden za drugega) šofer in in lastnik avtomobila. Vendar morate tožbo zoper oba vložiti najkasneje v 6 mesecih od časa, ko ste zvedeli za škodo in osebo poškodovatelja; poleg tega pa ste morali sporočiti nezgodo lastniku avtomobila v 4 tednih. Po našem mnenju morete zahtevati le sedanjo vrednost konja. Koliko je konj vreden, pa ni odvisno od orožnikove ocene, marveč je zato merodajna resnična vrednost konja. To pa lahko dokazete s pričami, ki so Vašega konja poznale. Prav tako je naše mnenje tudi, da bi mogli zahtevati od obeh (šoferja in lastnika avtomobila) vso ostalo škodo, kolikor Vam je nastala na odišlem zaslužku, in sicer do dneva faktičnega plačila odškodnine za konja. Po zakonu o odgovornosti za škodo, ki jo napravijo avtomobili, so predpisani določeni roki, ki se jih mora poškodovani ali oškodovani držati, ako hoče dobiti odškodnino na podlagi tega zakona. Po tem zakonu poškodovanemu namreč ni treba dokazati krivde šoferja in lastnika, marveč zadostuje za odgovornost dejstvo avtomobilske nezgode. Kdor pa v teh po zakonu določenih rokih ne toži, more kasneje tožiti le onega, ki je škodo zakrivil, to je, kdor je konja namenoma poškodoval, ali pa je vozil tako neprevidno, da je vsled tega poškodoval konja. Ako ni šofiral avtomobila njegov lastnik osebno, marveč šofer, bi mogli v tem slučaju tožiti edino šoferja. Lastnika avtomobila bi mogli tožiti za škodo, ako mu dokazete, da se je poslužil pri šofiranju nesposobnega ali pa vedoma nevarnega šoferja. Zdi se nam pa, da boste to zelo težko dokazali; preostala bi Vam tedaj samo še tožba zoper onega, ki je ob nezgodi šofiral. Od svoje strani boste morali dokazati šoferjevo krivdo. Ker mora Vaše interese pravilno in koristno zastopati le odvetnik, ki pozna zakonska določila, stopite k njemu in se z njim posvetujte. Ker Vam je škoda dejansko nastala, upamo, da lastnik avtomobila ne bo ugovarjal, vsled česar bi bilo najbolje, da se z njim na primeren način poravnate.

Davčna oprostitvev Rjv. — Par let ste bili oproščeni davka radi 9 otrok. Lansko leto februarja Vam je umrl 1 otrok, pa ste dobili poziv, da plačate davek. Živi Vam zdaj 8 otrok, najmlajši je star 3½ leta, neposrednega davka imate krog 300 Din. Vprašate, če je postopanje davčne uprave pravilno? — Plačevanja neposrednih davkov in doklad (razen samoupravnih) ste oproščeni le toliko časa, dokler imate, oziroma ste imeli živih 9 ali več otrok. Če Vam je 1 otrok umrl, ne morete več biti deležni te ugodnosti. Poleg tega pogoja, da morate imeti 9 ali več otrok živih, obstoji še nadaljni pogoj, da ne smete plačati več kot 500 D vseh davkov in da je najmlajši otrok star največ 14 let. Ne kaže, da bi se kamorkoli obračali s prošnjo, ker imate živih samo 8 otrok.

Razna obvestila.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celoletne šole dne 15. sept. t. l. Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer tudi imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje, kolekovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 1. avgusta t. l. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina znaša od 25 do 300 Din po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Takih prosilci naj zaprosijo za podporo še pristojni sreski kmetijski odbor ter naj priložijo prošnji za sprejem v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratak sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni učenci absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg 1. junija so pripeljali 36 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 9—10 Din, slanina 10—12. Krme radi slabega vremena ni bilo. Kmetje so pripeljali 10 vozov krompirja po 0.50—0.75, novi krompir 1 kg 1 Din, 3 čebule 3—4, česen 8—10, novo zelje 3—5, kislo zelje 3, repa 2, kumarce komad 3—12, karfijola 3—14, hren 6—8, solata 0.85—1.50, špargelj 12—14, fižol v stročju 24, grah v stročju 8, luščen 11—12. Jabolka 8—12, suhe slive 7—11, črešnje 16—20, celi orehi 7—8, luščeni 24. Na trgu je bilo 5 vreč pšenice 1.50, 3 rži 1.25—1.50, 3 ječmena 1.50, 7 koruze 1.25, 5 ovs 0.75—1, 5 prosa 1.50, 4 ajde 1, 4 fižola 1.50—2. Smetana 8—10, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 18—20. Prinesli so 104 kokoši 20—30, 606 piščancev 25—50, 4 gosi 15—30, 3 purane 30—35, 17 rac 12—20, 8 kozličkov 30—50, 15 domačih zajcev 5—30 Din.

Mariborski živinski sejem 28. 5. 1935.

Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 15 konj, 19 bikov, 110 volov, 447 krav, 30 telet; skupaj 621 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 2.75—3.75 Din, poldebili voli 2—2.25, plemenski volji 2.25—2.75, biki za klanje 2.25—3, klavne krave 2.50—3.25, plemenske krave 2—2.25, krave za klobasarje 1.25—1.50, molzne krave 2.25—3, breje krave 2.25—3.30, mlada živina 2.50—3.50, telefa 3.50—4 Din. Prodanih je bilo 27% komadov.

Mariborski svinjski sejem 31. 5. 1935.

Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 261 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 50—65 Din, 7—9 tednov stari 70—85 Din, 3—4 mesece stari 100—140 Din, 6—7 mesecev stari 160—210 Din, 8—10 mesecev stari 220—280 Din, 1 leto stari 300—340 Din, 1 kg žive teže 4—5 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 94 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 5—6 Din, svinjsko meso sveže 8—14 Din.